Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Samsø Kommune
Att. Sune Petersen
Sendt via Digital Post

Kystdirektoratet
J.nr. 2026 - 72114
Ref. MALTJ
Den 5. november 2026

Afslag til velkomsthilsen i chaussesten på havneareal inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning
Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens[1] § 15, stk. 1, til etablering af velkomsthilsen i chaussesten på havneareal (Ballen Færgehavn) inden for strandbeskyttelseslinjen på matr.nr. 7bs, Brundby By, Tranebjerg, beliggende på Nørreskiftevej 19, 8305 Samsø, i Samsø Kommune.

Afgørelse
Kystdirektoratet meddeler afslag efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, jf. § 15, stk. 1, til det ansøgte.

Lovgrundlaget for afgørelsen fremgår af bilag 1.

Afgørelsen kan påklages
Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Klagevejledning fremgår af bilag 2.

Redegørelse for sagen
Samsø Kommune har ansøgt om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere en velkomsthilsen ved brug af chaussesten på en skråning og inden for havnearealet ved Ballen Færgehavn på matr.nr. 7bs, Brundby By, Tranebjerg. Ejendommen er ejet af kommunen. Se figur 2.

Ansøger har oplyst, at velkomsthilsenen skal formuleres "Velkommen til Samsø", og har med ansøgningsmaterialet indsendt foto af et lignende eksemplar på en velkomsthilsen etableret i Kås Havn (etableret uden for strandbeskyttelseslinjen). Se figur 4.

Det fremgår af ansøgningen, at chaussestenene vil lægges så dybt i jorden, at det stadig er muligt at vedligeholde skråningen maskinelt. Derudover har ansøger oplyst, at stenene skal nedstøbes i indfarvet beton for at minimere vedligeholdelse.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

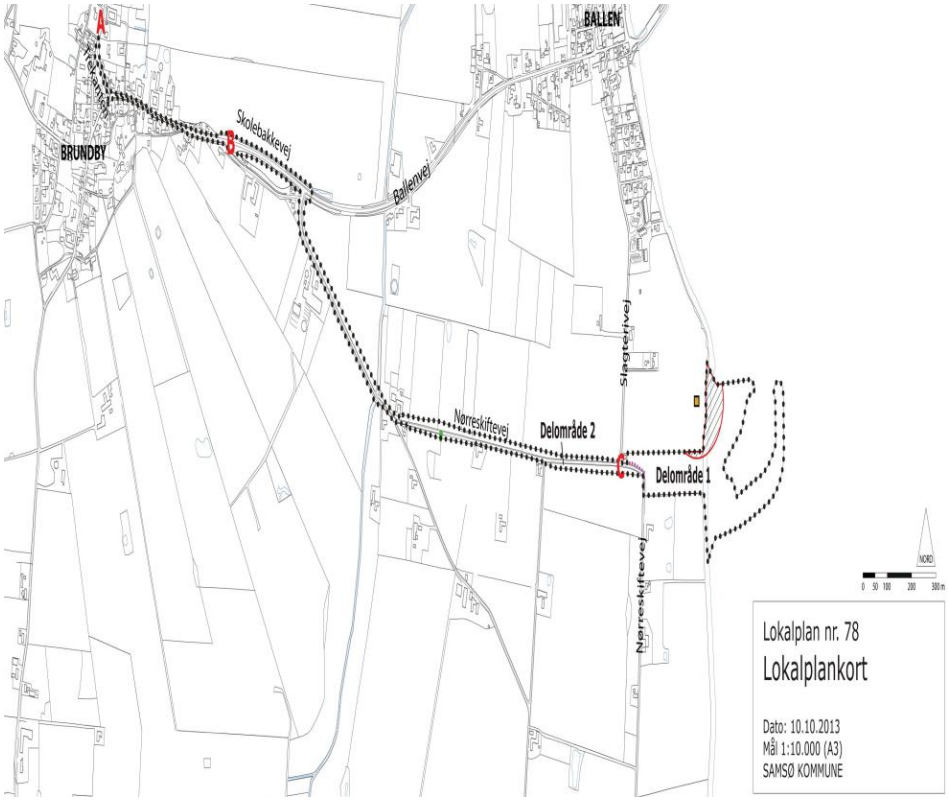
Ifølge BBR består Ballen Færgehavn bl.a. af en bygning til kontor, bygninger til lager, bygninger til service, havneanlæg ved kaj og tekniske anlæg til færge.

Ejendommen er omfattet af lokalplan nr. 78, Ballen Færgehavn.[2] Det fremgår af lokalplanen, at

> *"Lokalplanen er udarbejdet for at give mulighed for, at områdets østlige del kan anvendes til erhvervsformål med havneerhverv i form af færgehavn med tilhørende servicebygninger, opmarch- og parkeringsarealer, og at områdets vestlige del kan anvendes til tekniske formål som trafikanlæg i form af vejareal."*

Lokalplanen er opdelt i delområderne 1 og 2. Se figur 1.

Det ansøgte ønskes placeret i delområde nr. 1. Det følger af lokalplanens § 3.1, at delområdet 1 er udlagt til erhvervsformål som havneerhverv i form af færgehavn med tilhørende faciliteter samt opmarch- og parkeringsarealer og lignende.

Figur 1. Lokalplankort indsat fra lokalplan. Kortet vises delområderne 1 og 2. Det skraverede ved delområde 1 er kommunens fastsatte beskyttelseszone for fredet gravhøj, som er beliggende nord for området.

[2] Link til lokalplan nr. 78, Ballen Færgehavn
https://dokument.plandata.dk/20_2280334_1391763847195.pdf

Derudover ønskes det ansøgte etableret delvis inden for fortidsmindeareal med sted- og lokalitetsnummer 030505-151. Arealet omhandler bosættelse fra vikingetid. Se Figur 2.

Området landværts havnen samt arealerne langs vejen til havnen består af græsbeklædte volde, der stedvis er bevokset med buske og træer. Skrænten, hvor det ansøgte skal etableres, har en bundkote på ca. 2,0 m DVR90, mens toppen af skrænten ligger i ca. kote 6,0 m DVR90. Arealerne langs vejen fremstår uberørt. Se figur 2 og 3.

Figur 2. Luftfoto 2026. Det strandbeskyttede areal er markeret med orange signatur. Fortidsminde areal er markeret med sort, og fredede fortidsmindebeskyttelseslinje er markeret med lyserød. Rød prik angiver ca. projektområdet.

Figur 3. Foto fremsendt af ansøger. Foto af skråningen, hvor det ansøgte ønskes etableret.

Figur 4. Foto fremsendt af ansøger. Fotoet forestiller et lignende eksemplar af den ønskede velkomsthilsen, som er anlagt ved Kås Havn.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen vurderer Kystdirektoratet, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 55 Stavns Fjord, Samsø Østerflak og Nordby Hede) ligger ca. 6,8 km nordnordøst for projektområdet. Natura 2000-

området omfatter habitatområde nr. 51 og fuglebeskyttelsesområde nr. 31. I fuglebeskyttelsesområdet indgår Ramsarområde nr. 14.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Idet der meddeles afslag på ansøgningen har Kystdirektoratet ikke foretaget en nærmere vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Bilag IV-arter
Kystdirektoratet har i den konkrete sag, hvor der meddeles afslag, ikke foretaget en vurdering af, om det ansøgte kan medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen
Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod at foretage ændring i tilstanden af arealer inden for strandbeskyttelseslinjen, herunder foretage bebyggelse, beplantning, terrænændringer, hegning, udstykning, matrikulering og arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel. Formålet med bestemmelsen er at sikre en friholdelse af strandene og de bagvedliggende kystområder for indgreb, der ændrer den nuværende tilstand og anvendelse.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 1, gælder forbuddet i lovens § 15, stk. 1, ikke for havneanlæg og de arealer, der ved lokalplan er udlagt til havneformål, for så vidt angår placering og udvidelse af bebyggelse og anlæg og lignende til havneformål.

Det fremgår af bemærkningerne til naturbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 1, at begrebet "havneanlæg" skal forstås som moler og kajer og de funktioner, der nødvendiggøres af anlæggets funktion som havn. Begrebet dækker både over trafikhavne, fiskerihavne og lystbådehavne, og det har i praksis været antaget, at der er tale om havne optaget i Den Danske Havnelods. Undtagelsesbestemmelsen i § 15 b, stk. 1, omfatter alene de områder, der ved lokalplan er udlagt til havneformål og anvendes som sådan, f.eks. arealer til oplag, kraner, havnetilknyttede virksomheder, stejleplads mv.[3]

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 2, nr. 1, gælder forbuddet i § 15, stk. 1, ikke ved placering og udvidelse af klubhuse, opbevaringsskure, omklædningsfaciliteter og anlæg og indretninger til brug for foreninger og klubber med tilknytning til havet og kysten, f.eks. roklubber, sejlklubber, lystfiskerforeninger og kajakklubber og lignende. Forbuddet i lovens § 15, stk. 1, gælder derudover ikke ved placering og

[3] Lovforslag nr. 122 af 25. januar 2017 til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse (Nye muligheder for visse anlæg og indretninger på klitfredede arealer og inden for strandbeskyttelseslinjen samt inden for sø- og åbeskyttelseslinjen), bemærkninger til § 1, nr. 5.

udvidelse af mindre anlæg som f.eks. legepladser, baderamper, sheltere, bålhytter, madpakkehytter og bålpladser til brug for børneinstitutioner, daginstitutioner, folkeskoler og lign. eller besøgende på havnen, jf. loven § 15, stk. 2, nr. 2. Ifølge lovens § 15, stk. 2, nr. 3, gælder forbuddet endvidere ikke ved ændret anvendelse af overflødiggjorte havnebygninger til formål, der kan fremme turisme eller understøtte de foreninger, institutioner og brugere mv., der er nævnt i nr. 1 og 2.

Det fremgår af bemærkningerne til naturbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 2, nr. 2, at der efter gældende praksis normalt meddeles dispensation til begrænsede udvidelser og nyanlæg af foranstaltninger til støtte for friluftslivet, f.eks. mindre parkeringspladser, toiletbygninger, naturformidlings- og miljøinformation og beskedne opholdsfaciliteter for friluftslivet til primært brug for offentligheden. Det følger af den forslåede bestemmelse i § 15 b, stk. 2, nr. 2, at der bliver bedre muligheder for at etablere legepladser og madpakkehytter og lignende for børneinstitutioner, daginstitutioner, folkeskoler og lignende, ligesom kommunerne vil kunne etablere tilsvarende anlæg for besøgende på havnen, f.eks. en legeplads eller en baderampe for personer, der er dårligt gående. Der er tale om en forenkling af reglerne, idet de nævnte anlæg kan etableres uden dispensation fra forbuddet mod tilstandsændringer inden for strandbeskyttelseslinjen på arealer omfattet af en havnelokalplan, uanset at aktiviteten ikke kan anses som havneformål forudsat at det er i overensstemmelse med lokalplanen.

Kystdirektoratet bemærker indledningsvist, at den ansøgte velkomsthilsen ønskes etableret i et område, der ved lokalplan nr. 78, Ballen Færgehavn, er udlagt til havneformål. Direktoratet har på den baggrund foretaget en vurdering af, hvorvidt det ansøgte er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 1, og stk. 2, nr. 2. Derudover bemærker direktoratet, at velkomsthilsenen ved Kås Havn ikke er beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen, hvorfor de to forhold ikke er sammenlignelige.

Kystdirektoratet finder, at velkomsthilsenen ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 15 b, stk. 1 eller stk. 2, nr. 2, idet forholdet dels ikke kan betegnes som et havneanlæg eller en funktion til brug for havn, dels ikke kan betegnes som et mindre rekreativt anlæg eller lignende til brug for institutioner eller besøgende på havnen. Direktoratet har lagt vægt på, at velkomsthilsenen ikke varetager en funktion, der nødvendiggøres af anlæggets funktion som havn. Endvidere har direktoratet lagt vægt på, at forholdet hverken har karakter af en mindre rekreativ facilitet, eller har en sådan funktion eller lignende, som oplistet som eksempler på undtagelser i medfør undtagelsesbestemmelsen i lovens § 15, stk. 2, nr. 2.

Det ansøgte skal herefter vurderes efter den restriktive dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, kan der kun i særlige tilfælde meddeles dispensation fra strandbeskyttelseslinjen. Der kan derfor kun dispenseres, hvis særlige forhold taler for det, herunder hvis der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse, og der ikke ved en dispensation skabes præcedensvirkning i strid med det generelle formål.

Det fremgår dog af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994- "kystloven"[4] - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke er omfattet af direktoratets praksis for mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Direktoratet har i sin vurdering lagt vægt på, at det ansøgte med sin størrelse (figur 4) ikke konkret kan betegnes som en mindre foranstaltning, som f.eks. en mindre informationstavle eller et skilt, og at forholdet dels ønskes etableret på en placering, der fremgår uberørt, og dels at det ansøgte fremtræder markant i den omgivende natur.

Kystdirektoratet finder, at der ikke er tale om et sådant særlig tilfælde, at der kan meddeles dispensation til velkomsthilsenen. Direktoratet har lagt vægt på, at det ansøgte ud fra det foreliggende ikke tjener et nødvendigt formål, der bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse i at friholde landskabet for indgreb, og dermed ændre skråningens nuværende tilstand. Videre er der lagt vægt på, at velkomsthilsenen vil komme til at fremstå markant i området, hvilket vil påvirke den visuelle oplevelse i kystlandskabet negativt. Det er i den forbindelse indgået i vurderingen, at skråningerne langs vejen og havnens område fremstår græsklædt, stedvis bevokset med buske og træer og i øvrigt uberørt, hvorimod det ansøgte udskiller sig markant med sin størrelse, lyse og ikke naturlige nuancer.

Kystdirektoratet vurderer endeligt, at en dispensation i det konkrete tilfælde vil medføre en uønsket præcedenseffekt.

Kystdirektoratet meddeler på denne baggrund afslag til velkomsthilsen i chaussesten.

Med venlig hilsen

Malte Jørgensen
Kystdirektoratet
Naturbeskyttelse
+45 2463 5185
maltj@mst.dk

[4] Lov nr. 439 af 1. juni 1994 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Beskyttelse af kystområderne).

Bilagsliste:
Bilag 1: Lovgrundlag
Bilag 2: Klagevejledning
Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Samsø Kommune, kommune@samsoe.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Samsø, dnsamsoe-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Århus Bugt, aarhus@friluftsraadet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Samsø, samsoe@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, nbu_jyl@botaniskforening.dk
- Økomuseum Samsø, Museumsvej 5, 8305 Samsø - kontakt@samsoemuseum.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven
Af naturbeskyttelseslovens[5] § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15 a og 15 b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65 b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse
Ifølge habitatbekendtgørelsen[6] skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

[5] Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.
[6] Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.
Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.
Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 55, Stavns Fjord, Samsø Østerflak og Nordby Hede

2.2 Områdets udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 51		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Vadegræssamfund (1320)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Skovklit (2180)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	Gråsæl (1364)
	Spættet sæl (1365)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 31		
Fugle:	Skarv (TY)	Sangsvane (T)
	Edderfugl (T)	Sortand (T)
	Fløjlsand (T)	Klyde (Y)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Havterne (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. For trækfuglene er følgende fugle ikke til stede i national eller international væsentlig forekomst: Sangsvane (T) og skarv (T) i fuglebeskyttelsesområde F31. Sangsvane gennemgås derfor ikke yderligere, mens skarv kun gennemgås som ynglefugl.

(fra *Natura 2000-planen 2022-27*)